

Pedig ezek átmeneti jelenségek s az észt irodalmi hagyomány sokkal értéke-
sebb és rokonszenvesebb tulajdonságo-
kat képes felmutatni. Az a megható,
sőt imponáló nemzetébresztő és építő
tevékenység, mely közel háromnegyed
századon át tartva, a független észt
állam kialakulásához vezetett, nem lab-
dázott ily sokatmondó és keveset
jelentő szavakkal. E kor észt patrio-
tája előtt talán furcsán hangzaná-
nak e szavak is: «Die estnische Dich-
tung kennt zunächst den Menschen
und die Persönlichkeit, dann den Esten».
Bevallhatják egész bátran az illetéke-
sek, hogy az észt embert kell megismer-
niök, mert mi biztosítjuk arról, hogy az
«embert» ismerve és ábrázolva, nem a
hozzájuk legközelebb állót, az «észtet»
jellemzik önkéntelenül is. Ily elszólá-
sok csak azt bizonyítják, hogy az észt
szellemi élet vezérei ma még a keresés-
nél tartanak, igen élénk személyes
érdeklődést mutatnak a külföld iránt —
ez szinte beteges nosztalgivá módosult
náluk. Érthető is ez, hisz évezredek
befojtott parasztenergiája és felszaba-
dulási vágya dolgozik jelenleg bennük.
Ha majd az egészséges észt lélek ma-
gába olvasztja, harmónikusan és cél-
szerűen elrendezi ezeket a külső áram-
latokat, úgy nem a mai átmeneti kor
a maga zűrzavaros keresésével, a szélső-
ségeket után való futkosásával fogja je-
lenteni a valóságos gazdagodást az észt
szellemi élet számára, hanem a lehig-
gadt napok munkateljesítménye. Ne
az almanach utolsó költeményében
(Johannes Semper: Selbstmord der Lokomotive)
foglalt szimbólum: a sineiről
szabadult, palotákat és önmagát el-
pusztító mozdony energiapazarlása le-
gyen a minta. Vannak a földi életben
korlátok, melyek az eszeveszettséget
rendes mederbe terelik s J. Semper
öngyilkos mozdonya lehet megragadó
hasonlat, mely híven tükrözteti vissza
a mai, irányát vesztett anarchikus szel-
lem- és anyagéleti tombolást, de a köl-
temény logikai botlása a fizika törvé-
nyeinek nem, vagy el nem ismerésében
rejlik. Ha a jelenlegi ingadozások elle-
nére az «optimista és aktív az észt iro-
dalom szellemi beállítottsága», kíván-
juk, hogy ilyen maradjon, szerencsés
továbbfejlődéssel, a jövőben is.

A Pallas-évkönyvet, melyet *Martin Pukits*, a magyar irodalom és művészet
igaz barátja és alapos ismerőjének tollá-

ból való sikerült észt művészettörté-
neti áttekintés, technikailag jól sike-
rült válogatott reprodukciók, váloga-
tott lírai és prózai szemelvények egészí-
tenek ki, nyugodt lélekkel ajánljuk
az érdeklődők figyelmébe. Egy érdekes
rokonkép irodalmi és művészeti törek-
véseibe nyerhetünk betekintést. A Pal-
las-almanach megrendelhető Pfeiffer
Nándor könyvkereskedése útján.

Virányi Elemér.

Kiváló matematikusok és fizikusok.

A középiskolai tanítás kereteinek ki-
egészítésére írták ezt a kis könyvet
jeles tanáreberek. Minden fejezetet
számítási vagy fizikai magyarázatok-
kal is elláttak. És a kis könyv, ha e
részeket elhagyjuk, szövegénél fogva
olyan értékes olvasmány mégis,
ily irodalmi szempontból is figyelmet ér-
del. Életrajzai nemcsak regényszerűek,
vonzók, hanem gondolatébresztők is.
Mindenki élvezettel olvashatja, akit az
úttörő nagy szellemek küzdeme és
lelki története érdekel. Archimedes,
Galilei, Copernicus, Laplace, Kepler,
Newton, Faraday, Cauchy, Gauss, Eöt-
vös és Bolyai Farkas munkásságát
ismerhetjük így meg Nagy József,
Wodetzky József, Dávid Lajos, Ho-
landa Barnabás, Csada Imre, Sárközy
Pál és Renner János előadásában.

Igazán bajos volna közülük a leg-
értékesebbet kiválasztani. Sz. Z.

Magyar irodalom Észtországbán. Az
«ifjú észt» írói csoport kiadásában meg-
jelenő, magas tartalmi és technikai
nívón álló irodalmi folyóirat: *Looming*
(Alkotás) figyelemmel kíséri a magyar
irodalmat is. A Petőfi-Társaság leve-
lező tagja, Petőfi legszorgalmasabb
észt fordítója K. E. Sööt az elmúlt
számokban ismertette a magyar hir-
lapirodalom fejlődését s a magyar
lexikonok kiadásának történetét. Egy
magyarul tanuló egyetemi hallgató,
Albert Kruus három jólsikerült köl-
teményfordítással szerepel: Reviczky
Gyula: «Tűnő ifjúság»; Szabolcska
Mihály: «A Párisi Grand Café-ban»
és Ady Endre: «A halál lovai». Az
Észt Irodalmi Egyesület tervbe vette
tíz magyar regény lefordítását. A regé-
nyek kijelölésére, a fordítások ellen-
őrzésére a tartui egyetem magyar
lektorát kérték fel. V. e.